

СЛУЖБИ

ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

„СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ФНРЈ“ излази по потреби, у српском, хрватском, словеначком и македонском издању. — Оглаше по тарифи. — Жиро рачун код Народне банке ФНРЈ за претплату и посебна издања 101-131-114, за огласе 101-131-115.

Среда 22. август 1962.

БЕОГРАД

БРОЈ 34

ГОД. XVIII

Цена овом броју је 40.— дин. — Претплата за 1962. годину износи 2.300.— дин, а за иностранство 3.300.— динара — Редакција: Улица Краљевих Марка бр. 9. Пошт. факт. 226 — Телефони: централа 23-010 и 23-417. Администрација 26-276. Одељење продаје 22-612.

509.

На основу члана 10. Основног закона о заштити од пожара („Службени лист ФНРЈ“, бр. 18/56) и члана 6. одељак I под а) тачка 5. алинеја 1. Уредбе о преношењу послова у надлежност савезних и републичких органа управе („Службени лист ФНРЈ“, бр. 18/58, 18/59 и 9/61), савезни Државни секретаријат за унутрашње послове прописује

ПРАВИЛНИК

О УПОТРЕБИ ТЕЧНИХ ГАСОВА У ДОМАЋИНСТВИМА И УГОСТИТЕЉСКИМ, ЗАНАТСКИМ И ТРГОВИНСКИМ РАДЊАМА

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Течни гасови могу се користити за кување, грејање и осветљење у домаћинствима и угоститељским, занатским и трговинским радњама.

Судови за течне гасове могу се израђивати, опремати, стављати у промет и инсталирати према одредбама овог правилника.

Члан 2.

Под течним гасовима, у смислу овог правилника, подразумевају се гасови састављени од угљоводоника и њихових смеша, и то: пропана, пропена, бутана (нормални бутан и изобутан) и бутена, код којих је на температури од 40°C натпритисак већи од 1,25 kg/cm².

Члан 3.

Течни гасови који се употребљавају у домаћинствима и угоститељским, занатским и трговинским радњама морају имати квалитет предвиђен југословенским стандардом (JUS-ом).

Судови за течне гасове и апарати на гас и саставни делови тих апарата морају бити у складу са југословенским стандардом (JUS-ом).

Члан 4.

Све врсте течних гасова који се користе у сврхе наведене у члану 1. овог правилника морају бити замирисане (одоризирани) одговарајућом примесом, која ће својим изразитим мирисом указивати на присуство тих гасова у ваздуху и кад њихов процент у ваздуху не прелази 1/5 од доње границе експлозивности, која код бутана износи 1,4%, а код пропана — 2,3%.

Примеса за одоризацију не сме штетно да делује на људско здравље нити на уређаје за коришћење течног гаса и мора сагоревати као и гас коме се додаје.

Одоризацију течног гаса врши његов произвођач.

Члан 5.

Исправност уређаја и опреме за коришћење течног гаса (инсталације, апарати за кување, грејање, осветљење и сл.) контролише надлежни орган.

Испитивање и контролу исправности судова за течни гас врше инспекторати парних котлова према одредбама Правилника о Техничким прописима за израду и употребу покретних затворених судова за компримиране, течне и под притиском растворене гасове („Службени лист ФНРЈ“, бр. 6/57).

Испитивање и контролу осталих елемената инсталација и апарата на течни гас врши квалификовано лице које за то овласти дистрибутер течног гаса.

Поред лица из става 3. овог члана, контролу наведену у том ставу врши и стручно лице које одреди орган управе општинског народног одбора надлежан за унутрашње послове.

II. ЗАШТИТНЕ МЕРЕ

1. Судови и њихова опрема

Члан 6.

Течни гасови могу се стављати у промет за сврхе наведене у члану 1. овог правилника само у затвореним судовима.

Суд за течни гас мора имати вентил са мембраном или вентил друге конструкције.

Вентил из става 2. овог члана мора бити од материјала који течни гасови не нагризају и мора бити отпоран тако да може издржати пробни притисак предвиђен за испитивање судова за течни гас.

Члан 7.

Суд за течни гас који садржи више од 15 kg гаса мора имати вентил сигурности, смештен испод вентила из члана 6. овог правилника, који ће омогућити излазак гаса ако притисак у суду премаше за 50% дозвољени притисак.

Вентил сигурности може бити израђен у виду вентила са опругом и представљати целину са вентилом из члана 6. овог правилника.

Вентил сигурности мора бити осигуран од удара и пломбиран.

Вентил сигурности чији је осигурач израђен у виду плоче, сме се употребити само ако има одушну цев чији се крај налази у слободној атмосфери.

Члан 8.

Вентил сигурности који се због велике потрошње течног гаса налази на уређајима за течни гас и вентил сигурности на суду за течни гас који садржи више од 15 kg гаса морају бити снабдевени одушном цеву савијеном надолу, чији се крај мора налазити у слободној атмосфери, најмање 2 m удаљен од ма ког отвора зграде који се налази испод одушне цеви.

Члан 9.

Вентил за затварање суда за течни гас и спојни делови тог вентила морају се заштитити од оштећења на један од следећих начина:

1) смештањем вентила и његових спојних делова у удубљење на суду, чиме ће се заштитити од удара;

2) вентилском капом или обручем причвршћеним на суду, који морају издржати ударац силе од 15 кг са висине од 1,5 м. Конструкција вентилске главе мора бити таква да се ударац не може пренети на вентил или његове спојне делове.

Члан 10.

Судови за течни гас који се пуне на месту где су инсталирани, морају бити опремљени вентилом сигурности који спречава излажење гаса у случају лома цеви или другог квара који може настати за време пуњења суда.

2. Смештај судова код потрошача

Члан 11.

Судове са течним гасом треба смештати првенствено ван стамбених зграда, у посебне просторије одвојене од осталих просторија масивном таваницом и зидовима без прозора, које се могу добро затворити и проветравати, а у које је могућ приступ само са спољне стране.

Судови са течним гасом смештени на отвореном простору, морају бити заштићени од утицаја сунчевих зрака и атмосферских падавина.

Ако су судови са течним гасом смештени у посебно изграђеној комори, комора мора горе и доле имати отворе за вентилацију.

Члан 12.

Судови са течним гасом не смеју се закопати у земљу нити бити у додиру са земљом, али се могу смештати у удубљења направљена у брегу или зиду, која се не употребљавају у друге сврхе.

Ова удубљења морају имати канализационе одводе и проветравање хоризонтално у слободну атмосферу из најниже тачке, а крај одводне цеви мора бити најмање 2 м удаљен од ма ког отвора зграде који се налази испод нивоа цеви.

Члан 13.

Судове са течним гасом треба постављати на равно и чврсто тле или постоље, а ако то није могуће морају се ти судови учврстити тако да је немогуће њихово превртање или пад.

За време трошења гаса суд са течним гасом мора стајати исправно.

Члан 14.

У стамбеним зградама судови са течним гасом могу бити смештени:

- 1) у споредним просторијама које не служе за боравак људи;
- 2) у кухињама и купатилима;
- 3) у просторијама за дневни боравак — само један суд са највише 15 кг течног гаса, с тим да се он налази у посебној комори у спољњем зиду, да је проветравање обезбеђено отвором у зиду и да се врата коморе добро затварају.

У сваком домаћинству, осим суда са течним гасом који садржи највише 15 кг гаса, на који се прикључује апарат на гас, може се у резерви држати највише још један такав суд. Овај резервни суд мора се држати у просторији одвојеној од просторије у којој се налази прикључени суд.

У домаћинству где није стабилно изведена инсталација, а течни гас се троши истовремено у две

одвојене просторије, могу се користити два суда са течним гасом, сваки са највише 15 кг гаса.

Члан 15.

У угоститељским, занатским и трговинским радњама може бити смештен само по један суд са највише 15 кг течног гаса, спојен са апаратом на гас.

По потреби, може се у овим радњама држати још један суд са највише 15 кг гаса у посебној просторији која не служи за рад или боравак људи.

Ако у овим радњама постоји потреба за потрошњом већих количина течног гаса, морају се у ту сврху изградити посебне инсталације, чију конструкцију, изградњу и употребу одобрава орган управе општинског народног одбора надлежан за унутрашње послове.

Члан 16.

Радњама наведеним у члану 15. овог правилника — потрошачима већих количина течног гаса, које имају изведене одговарајуће стабилне инсталације, дозвољено је држање шест судова са течним гасом, у који се број урачунавају и судови прикључени на инсталацију.

Батерије оваквих судова морају бити смештене у посебној просторији или ван зграде.

За коришћење већег броја судова са течним гасом или за располагање тим судовима одобрење издаје орган управе општинског народног одбора надлежан за унутрашње послове.

Члан 17.

Имаоцима судова са течним гасом забрањено је смештати те судове у:

- 1) просторије које служе за спавање;
- 2) подрумске просторије;
- 3) степеништа, ходнике и друге пролазе.

Члан 18.

Просторија за смештај судова са течним гасом треба да буде таква да лица која се нађу у таквој просторији могу у случају запаљења гаса лако и без тешкоћа напустити ту просторију.

Судови са течним гасом морају бити удаљени од апарата на гас најмање 1м, а од ма каквог извора топлоте — најмање 2м.

Ако се потребна удаљеност суда са течним гасом од апарата на гас услед ограниченог простора не може обезбедити, или ако под утицајем извора топлоте долази до загревања суда, између суда и извора топлоте односно апарата на гас мора се поставити параван од незапаљиве материје.

Члан 19.

У просторију која служи за држање резервних судова са течним гасом или за смештај батерије судова, не сме се улазити са светиљком са отвореним пламеном. На вратима овакве просторије мора се налазити видљиво упозорење да је забрањено пушење, уношење светиљке са отвореним пламеном и употреба алата који може проузроковати варницу.

3. Мере при прикључивању судова са течним гасом и њиховој замени

Члан 20.

Постављање судова са течним гасом и њихова замена врши се по налогу и под надзором дистрибутера односно од њега овлашћеног лица.

Изузетно, замена тих судова може се поверити потрошачу течног гаса, ако је он упућен и способан да то врши. Којим ће се потрошачима течног гаса дозволити да сами врше замену судова, цени дистрибутер.

Члан 21.

На исти гасни вод, по правилу, прикључује се само један суд са течним гасом.

Више судова са течним гасом може се прикључити на исти гасни вод само ако се гас узима из исправно постављених судова.

Члан 22.

При замени судова са течним гасом, вентили судова морају бити затворени.

Поред тога, на грло вентила мора се поставити заштитна матица, а преко вентила заштитна капа.

4. Вентилација

Члан 23.

Просторија у којој се држе судови са течним гасом мора имати прозор или други отвор за вентилацију, као и отвор при поду непосредно везан за слободну атмосферу.

Отворе при поду не морају имати просторије у становима или велике просторије у радњама, у којима има довољна количина кисеоника за сагоревање течного гаса.

Ако је суд са течним гасом у посебној комори у некој великој просторији, таква комора осим испуњавања услова из става 1. овог члана који се односе на просторију, мора имати при поду и отвор за вентилацију.

5. Редукциони вентил (регулатор)

Члан 24.

Ради смањења притиска течного гаса и омогућавања његове нормалне употребе, гас се при употреби мора пропустити кроз редукциони вентил (у даљем тексту: регулатор).

Смањени притисак гаса по проласку кроз регулатор сме износити највише 500 мм воденог стуба, с тим што највеће дозвољено одступање навише или наниже не сме износити више од 20%.

Члан 25.

Конструкција регулатора мора бити таква да је онемогућено свако неовлашћено преиначење номиналног притиска.

Простор изнад мембране регулатора капацитета већег од 2 кг/х мора имати вентил сигурности који ће гас одводити у слободну атмосферу.

Регулатор који је изведен тако да остаје стално причвршћен за суд са течним гасом, мора имати вентил сигурности.

Члан 26.

Регулатор мора имати следеће ознаке:

- 1) назив произвођача;
- 2) фабрички број;
- 3) највећи дозвољени притисак у кг/см²;
- 4) номинални редуктовани притисак у мм воденог стуба;
- 5) капацитет у кг/х;
- 6) контролни жиг произвођача, дистрибутера или установе овлашћене да врши контролу регулатора.

Сваки регулатор мора бити пломбиран.

Члан 27.

Регулатор се, по правилу, причвршћује директно за суд са течним гасом, а изузетно за инсталацију у непосредној близини суда, и то највише на одсто-

јању од 1 м од вентила суда или колектора батерије.

Ако су судови са течним гасом смештени у комору, и регулатор мора бити у комори.

6. Вентили сигурности

Члан 28.

Ради употребе суда са течним гасом који садржи више од 15 кг течного гаса, мора се уградити вентил сигурности, и то у секундарну страну регулатора или непосредно иза њега.

Гас који излази кроз вентил сигурности мора се одводити непосредно у слободну атмосферу помоћу одушне цеви чији крај мора бити савијен надоле.

7. Гасни водови

Члан 29.

Гасни водови стабилних кућних инсталација за течни гас морају бити изведени од челичних цеви а изузетно могу бити од бакра или месинга. Гасни водови морају издржати притисак од најмање 10 кг/цм².

Спојна места на гасним водовима за течни гас могу бити са навојем или прирубницама, заваривањем или тврдо лемљена помоћу материје чија је тачка топљења изнад 600°C.

Није дозвољена употреба спојних елемената од ливеног гвожђа.

Члан 30.

При потрошњи течного гаса изнад 0,7 кг/х, гасни водови морају бити стабилно постављени.

Пре првог пуштања у рад стабилно постављене инсталације на коју је прикључен суд са више од 15 кг течного гаса, мора се из инсталације издувати ваздух инертним гасом.

Члан 31.

Забрањено је полагање гасних водова испод пода, кроз вентилационе канале, просторе за лифтове, спремишта за гориво, димњаке или зидове димњака, испод или иза пећи и кроз подруме.

Провођење гасног вода кроз подрум може се одобрити само у изузетним случајевима, кад то није могуће на други начин извести.

Ако се гасни вод проводи кроз подрум, морају бити испуњени следећи услови:

- 1) гасни вод кроз подрум мора пролазити најкраћим путем;
- 2) гасни вод мора бити изведен од бешавних челичних цеви;
- 3) на том делу гасног вода не сме бити никаквих вентила за затварање;
- 4) спојни елементи гасног вода морају бити непропусни и лако приступачни.

Члан 32.

Цеви гасног вода морају бити обојене или премазане заштитним средством против корозије. Пре бојења или премазивања цео уређај и гасни вод морају бити испитани у погледу пропустљивости, према члану 5. став 3. овог правилника.

Члан 33.

Да би се суд са течним гасом могао одвојити од гасног вода, мора се на гасном воду иза вентила сигурности поставити вентил за затварање довода гаса.

Ако је суд са течним гасом смештен ван зграде, вентил за затварање довода гаса мора се налазити на лако приступачном месту у стану потрошача.

Ако је за исти суд са течним гасом прикључено више потрошача, инсталација се мора извести тако да је могуће гасни вод сваког потрошача посебно искључити.

Члан 34.

Употреба гасног вода од савитљивог материјала дозвољена је само:

- 1) кад потрошња гаса не прелази 0,7 кг/х;
- 2) код апарата који се морају преносити (пегле, грејалице и сл.);
- 3) код апарата који су изложени вибрацији.

Гасни вод од савитљивог материјала мора бити доброг квалитета, отпоран према дејству течног гаса и издржљив на пробни притисак ваздуха од најмање 3 кг/см².

Гасни вод од савитљивог материјала треба да има отвор пречника од 6 до 8 мм и дужину од највише 1,5 м.

Члан 35.

Спојеви између стабилног гасног вода и савитљивог гасног вода или апарата на гас морају бити изведени тако да не може доћи до њиховог раздвајања.

На стабилном гасном воду испред споја са савитљивим гасним водом мора се налазити вентил за затварање.

На савитљивом гасном воду не сме се налазити никаква направа за затварање.

Члан 36.

Материјал који се употребљава при спровођењу гасног вода из једне просторије у другу, или се поставља између суда са течним гасом и регулатора, не сме бити савитљив.

Гасни водови од савитљивог материјала морају бити смештени тако да не сметају пролазу и да нису изложени прекомерној топлоти или оштећењу.

8. Апарати на гас

Члан 37.

Течни гас сме се употребљавати само помоћу апарата на гас који има пламенике израђене за ту врсту гаса.

Контролу исправности апарата на гас врши квалификовано лице које овласти дистрибутер.

Преправку апарата на гас за употребу друге врсте гаса може вршити само квалификовано лице које овласти дистрибутер, посебно овлашћена занатска радња или одговарајућа привредна организација.

Члан 38.

Ако је на суд са течним гасом прикључено више апарата на гас, испред сваког апарата мора се на гасни вод поставити вентил за затварање, иако је на апарату уграђен такав вентил.

Члан 39.

Просторија у којој је смештен апарат на гас мора имати довољно велике прозоре и врата за лако и брзо проветравање. Ова просторија треба да је довољно велика, ради прилива кисеоника потребног за сагоревање гаса.

Просторија у којој је смештен апарат на гас мора имати запремину од најмање 8 м³. Ова просторија може имати и мању запремину ако у њој постоје при поду и испод таванице вентилациони отвори величине најмање по 100 цм².

Члан 40.

Гасови који настају при сагоревању течног гаса помоћу апарата на гас чија је потрошња већа од 1 кг/х, морају се, по правилу, одводити у слободну атмосферу кроз посебан вентилациони отвор или цев, која не сме бити у вези са димњацима ложишта са чврстим горивом. Овај отвор мора бити такве величине да омогућава брзо и потпуно одвођење гасова насталих сагоревањем.

Члан 41.

Апарат на гас који служи за брзо загревање воде у купатилу, кухињи, радњи и др. мора, по правилу, имати посебан одводни канал за гасове настале при сагоревању.

Члан 42.

Димоводни канали за одвођење гасова насталих при сагоревању чврстог горива смеју се користити за одвођење гасова насталих при сагоревању течног гаса помоћу апарата на гас, само ако пламеник апарата на гас има осигурач који затвара довод гаса кад се пламен пламеника или жишка гаси.

9. Контрола уређаја

Члан 43.

Уређаји за течни гас морају се пре прве употребе испитати.

Испитивање уређаја врши дистрибутер или од њега овлашћено квалификовано лице, овлашћена занатска радња или привредна организација.

Испитивање инсталација и уређаја врши се у присуству извођача радова.

Члан 44.

Испитивање непропустности гасних водова врши се ваздухом, угљендиоксидом или другим инертним гасом.

Гасни вод ниског притиска, укључујући и регулатор испитују се под притиском од 1.000 до 1.200 мм воденог стуба. За време испитивања сви вентили на гасном воду морају бити отворени, а на апаратима на гас — затворени.

Испитивање траје најмање 20 минута, при чему у току првих 10 минута притисак у гасном воду не сме да се смањи.

Пре испитивања мора се сачекати 10 минута ради устаљења притиска и температуре гаса којим се врши испитивање.

Испитивање уређаја у раду врши се стављањем свих апарата на гас у погон у трајању од 15 минута, при чему се контролише сагоревање гаса пламеном различите јачине и општа исправност апарата.

Приликом испитивања апарата на течни гас прикључених непосредно на суд са течним гасом, мора се утврдити исправност апарата и спојева савитљивог гасног вода са судом и апаратом.

Члан 45

Преглед уређаја за течни гас и апарата на гас врши се периодично, али најмање једанпут годишње.

Лице које врши преглед уређаја и апарата са-ставља у два примерка потврду о нађеном стању, од које први примерак издаје кориснику а други примерак задржава за себе.

III. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 46.

Новчаном казном до 100.000 динара казниће се за прекршај правно лице:

- 1) ако употреби течни гас или судове за течни гас, који нису у складу са ЈУС-ом (члан 3);
- 2) ако пусти у промет течни гас који није одоризован (члан 4);
- 3) ако не врши контролу уређаја и опреме за коришћење течног гаса (члан 5);
- 4) ако стави у промет суд са течним гасом без прописног вентила (члан 6);
- 5) ако стави у промет и дозволи употребу судова без вентила од материјала који течни гасови не нагризају, или пусти у промет суд који садржи више од 15 кг течног гаса а нема вентил сигурности (чл. 6, 7. и 8);
- 6) ако од удара не заштити вентил на суду и његове спојне делове у удубљењу на суду, или вентилском капом или обручем тако да се евентуални ударац не може пренети на вентил и његове спојне делове (члан 9);
- 7) ако пуни судове на месту где су инсталирани, а они нису опремљени вентилом сигурности за случај лома цеви (члан 10);
- 8) ако смести судове са течним гасом у просторије које се не могу проветравати, или те судове смести на отвореном простору без заштите од утицаја сунчевих зрака и атмосферских падавина (члан 11);
- 9) ако закопа судове са течним гасом у земљу испод нивоа околног земљишта, или их стави у удубљење без канализационих и вентилационих уређаја (члан 12);
- 10) ако при постављању судова са течним гасом не предузме одговарајуће мере заштите од пада или превртања судова (члан 13);
- 11) ако држи више од једног суда са течним гасом на месту потрошње гаса или више од једног суда у резерви (члан 15);
- 12) ако користи или располаже већим бројем судова са течним гасом без одобрења органа управе општинског народног одбора надлежног за унутрашње послове (члан 16);
- 13) ако смести судове са течним гасом у просторије које служе за спавање, подрумске просторије, степеништа, ходнике и друге пролазе (члан 17);
- 14) ако метне судове са течним гасом у просторију коју у случају паљења гаса није могуће напустити без тешкоћа (члан 18);
- 15) ако на врата просторије где се држе судови са течним гасом не стави упозорење (члан 19);
- 16) ако постављање и замену судова са течним гасом повери физичком лицу без провере његове способности за извршење такве замене (члан 20);
- 17) ако судове са течним гасом држи у просторији која нема отворе или вентилационе уређаје за проветравање (члан 23);
- 18) ако поступи противно одредбама чл. 24. и 25. овог правилника;
- 19) ако стави у промет или употреби регулатор без предвиђених ознака (члан 26);
- 20) ако приликом уграђивања и смештаја регулатора поступи противно члану 27. овог правилника;
- 21) ако употреби суд са течним гасом садржине преко 15 кг без вентила сигурности и одговарајуће одушне цеви (члан 28);
- 22) ако за израду гасних водова употреби неодговарајући материјал или спојне елементе од ливеног гвожђа, ако не постави гасне водове да стоје стабилно, ако не издува из инсталације ваздух пре првог пуштања у рад, ако изврши полагање водова

испод подова, кроз неприступачне просторије, или ако не изврши бојадисање или премазивање цеви гасних водова (чл. 29, 30, 31. и 32);

23) ако на гасном воду иза вентила сигурности не постави вентил за затварање довода гаса (члан 33);

24) ако употреби гасне водове од савитљивог материјала противно члану 34. овог правилника;

25) ако не обезбеди вентил за затварање на стабилном гасном воду, односно ако стави на савитљиви део гасног вода направу за затварање (члан 35);

26) ако за спровођење гасног вода из једне у другу просторију или између суда са течним гасом и регулатора употребљава савитљив материјал (члан 36);

27) ако за потрошњу течног гаса користи апарате на гас који немају пламенике израђене за ту врсту гаса, или врши преправку апарата за употребу друге врсте гаса без овлашћења (члан 37);

28) ако користи више апарата на течни гас, а не постави испред сваког апарата на гасни вод вентил за затварање (члан 38);

29) ако користи апарате на гас у просторијама које се не могу проветравати, а не инсталира уређаје за одвођење гасова насталих сагоревањем код апарата код којих је потрошња гаса већа од 1 кг/х (чл. 39, 40. и 41);

30) ако користи димоводни канал за одвођење гасова насталих при сагоревању чврстог горива противно члану 42. овог правилника;

31) ако не изврши контролу уређаја за течни гас пре прве употребе, односно ако не врши периодични преглед тих уређаја (чл. 43, 44. и 45).

За коју од радњи из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном до 20.000 динара.

Члан 47.

Новчаном казном до 20.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако поступи противно одредбама чл. 3, 11. до 18, 20. до 24, 27, 30. или 37. до 43. овог правилника, а ако је прекршај учинило из материјалне заинтересованости казниће се новчаном казном до 50.000 динара.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 48.

Постојећи уређаји за потрошњу течног гаса из градских плинара или другог гаса могу се употребити за течни гас тек пошто се изврше потребне техничке измене на њима у смислу овог правилника и контрола из члана 5. овог правилника.

Члан 49.

У року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог правилника привредне организације које се баве дистрибуцијом течног гаса извршиће преглед уређаја и опреме за гас свих својих потрошача.

У року из става 1. овог члана произвођачи течних гасова морају поступити по одредбама члана 4. овог правилника.

Члан 50.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана по објављивању у „Службеном листу ФНРЈ“.

Бр. 13826/1

16. јула 1962. године
Београд

Државни секретар
за унутрашње послове,
Светислав Стефановић, с. р.

510.

На основу члана 39. став 2. Закона о промету робе и услуга са иностранством („Службени лист ФНРЈ“, бр. 27/62), савезни Државни секретаријат за спољну трговину издаје

НАРЕДБУ

О ОДРЕЂИВАЊУ ПРИВРЕДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА КОЈЕ ЋЕ МОЋИ ИЗВОЗИТИ ПОЈЕДИНЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЕ, ПРОИЗВОДЕ ПРЕХРАМБЕНЕ И ДУВАНСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

1. Поједине пољопривредне производе, производе прехранбене и дуванске индустрије може на одређена тржишта извозити само привредна организација уписана у регистар привредних организација за вршење послова извоза пољопривредних производа, производа прехранбене и дуванске индустрије (у даљем тексту: привредна организација), која за то буде одређена на основу претходно спроведеног поступка прикупљања понуда одређеног најмањег броја понуђача.

2. Поступак прикупљања понуда за извоз појединих пољопривредних производа, производа прехранбене и дуванске индустрије, од одређеног најмањег броја понуђача објављује и спроводи Југословенска пољопривредна банка, која на основу спроведеног поступка одређује привредну организацију која ће извоз извршити.

Југословенска пољопривредна банка донеће правила за спровођење поступка из става 1. ове тачке и одредиће услове које понуђач мора испунити да би дошао у обзир за извоз појединих пољопривредних производа, производа прехранбене и дуванске индустрије.

Као услове из става 2. ове тачке банка може, поред осталог, одредити да ће за вршење извоза доћи у обзир привредна организација која на основу извршених претходних и припремних радњи за закључење уговора о извозу понуди најповољније цене, начин и рокове испоруке и наплате, и у финансирању извоза учествује већим сопственим динарским средствима, с тим да је и пре извоза у смислу ове наредбе на одговарајућем тржишту постижала успехе у извозу производа који су предмет прикупљања понуда и сл.

3. Поједине пољопривредне производе, производе прехранбене и дуванске индустрије који долазе у обзир за извоз (тачка 1), као и тржишта за извоз тих производа, одређује Југословенска пољопривредна банка, на предлог стручне комисије коју ће банка за ту сврху именовати од представника савезног Државног секретаријата за спољну трговину и Савезне привредне коморе, с тим што ће председник те комисије бити представник Југословенске пољопривредне банке.

Најмањи број привредних организација које морају учествовати у подношењу понуда утврдиће Југословенска пољопривредна банка у објави о спровођењу извоза, на начин и по поступку из тачке 2. ове наредбе.

4. Ако у року одређеном за прикупљање понуда не поднесе понуду најмањи број привредних организација који је утврдила Југословенска пољопривредна банка, она може поверити извршење извоза и привредној организацији која није учествовала у подношењу понуда, пошто претходно прибави мишљење стручне комисије из тачке 3. став 1. ове наредбе.

На начин из става 1. ове тачке Југословенска пољопривредна банка може поступити и кад на основу спроведеног поступка прикупљања понуда утврди да ниједна понуда не одговара условима одређеним на основу тачке 2. став 2. ове наредбе.

5. Пријава о закљученом послу извоза појединих пољопривредних производа, производа прехранбене и дуванске индустрије коју подноси привредна организација мора бити снабдевена потврдом Југословенске пољопривредне банке да је њена понуда прихваћена односно да јој је Југословенска пољопривредна банка, у смислу тачке 4. ове наредбе, поверила извоз производа.

6. Даном ступања на снагу ове наредбе престаје да важи Наредба о поступку одређивања привредних организација које ће моћи извозити поједине производе из струке стока, сточни производи и прерађевине („Службени лист ФНРЈ“, бр. 12/62).

7. Ова наредба ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу ФНРЈ“.

П. бр. 3062

17. августа 1962. године
Београд

Државни секретар
за спољну трговину,
Сергеј Крајгер, с. р.

511.

На основу члана 52. Закона о изменама и допунама Закона о јавним службеницима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 31/62), Секретаријат Савезног извршног већа за савезни буџет и општу управу прописује

УПУТСТВО

О СПРОВОЂЕЊУ ОДРЕДАБА ЧЛАНА 137. СТАВ 1. ТАЧКА 3. И СТАВ 2. ЗАКОНА О ЈАВНИМ СЛУЖБЕНИЦИМА

1. Овим упутством утврђује се кад се сматра да су испуњени услови за личну пензију по основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. Закона о јавним службеницима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 53/57, 44/58, 1/59, 52/59, 27/60, 53/60, 52/61 и 31/62) — (у даљем тексту: ЗЈС) и поступак за остваривање тог права, затим под којим се условима могу запошљавати лица која остваре право на пензију, као и начин решавања случајева оних лица која су остварила право на пензију, а затекла су се у служби на дан ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о јавним службеницима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 31/62), тј. 1. августа 1962. године.

2. Под личном пензијом у смислу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС подразумева се пуна или непуну пензију по чл. 19. и 20. Закона о пензиском осигурању („Службени лист ФНРЈ“, бр. 51/57, 44/58, 27/59, 48/59, 10/61 и 22/62) — (у даљем тексту: ЗПО).

3. Сматраће се да су испуњени услови за престанак службе по основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС ако је службеник, поред прописаних година живота, навршио и прописан стаж за пуну или непуну пензију, с тим што се време које се урачунава у пензијски стаж узима само у ефективном трајању.

Ефективно трајање службе треба разумети тако да ће се службенику који поред радног стажа (чл. 24. до 28. ЗПО) има и време које му је у смислу чл. 29. до 48. ЗПО урачунао у пензијски стаж (посебан стаж), приликом утврђивања времена које се у смислу става 1. ове тачке урачунава у пензијски стаж, време посебног стажа узимати у обзир само у ефективном трајању.

Исто тако, узимаће се само у ефективном трајању за пензијски стаж, и радни стаж који се у смислу чл. 54. до 61. ЗПО признаје са увећаним траја-

нем. Приликом испитивања да ли службеник испуњава услове за личну пензију кад се у пензијски стаж урачунава радни стаж који се признаје са увећаним трајањем, неће се узимати у обзир смањивање прописане старосне границе за стицање права на пензију, предвиђено у чл. 54. до 61. ЗПО.

Увећани радни стаж и смањена старосна граница који се у смислу члана 93. ЗПО признају одређеним службеницима органа унутрашњих послова, неће се узимати у обзир приликом утврђивања услова за престанак њихове службе по основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС.

Примери за одредбе ове тачке:

1) Службеник — мушкарац има 35 или више година радног стажа и 55 или више година живота, а службеник — жена 30 или више година радног стажа и 50 или више година живота (пуна пензија — члан 19. ЗПО). Или: службеник — мушкарац има 30 или више година радног стажа и 65 или више година живота, а службеник — жена има 25 или више година радног стажа и 55 или више година живота (непуна пензија — члан 20. став 1. тачка 1. ЗПО, а на сличан начин се има поступати и у случајевима мањег стажа из тач. 2. и 3. тог члана). У овим случајевима има места престанку службе на основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС.

2) Службеник — жена ступила је у народно-ослободилачку борбу 15. новембра 1942. године и остала до краја рата, што значи да је до 15. маја 1945. године провела 2 године и 6 месеци у ефективном трајању, али се као посебан стаж то време рачуна у 5 година. Ако поред тога има и 25 година радног стажа и 50 година живота, она би могла по свом захтеву да оствари право на пуну пензију. Њој, међутим, не би могла да престане служба на основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС, пошто има само 27 година и 6 месеци, које јој се време по тим одредбама рачуна за пензијски стаж у ефективном трајању, односно за престанак службе по том основу.

3) Службеник има 10 година запошљења на подземним пословима у рудницима (члан 58. ЗПО), 15 година рада у друштвеним организацијама и 5 година другог радног стажа. Пошто се 10 година запошљења на подземним пословима рачуна у стаж са увећаним трајањем као 15 година, тај службеник има укупно 35 година пензијског стажа, али од тога само 30 година у ефективном трајању. Њему не може престати служба по члану 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС, али би могао да оствари право на пензију по свом захтеву ако испуњава и услов у погледу година живота.

4) Службеник одређених служби органа унутрашњих послова коме се свака пуна навршена година у тим службама рачуна као 14 месеци радног стажа (члан 93. ЗПО), могао би по свом захтеву да оствари право на пуну пензију кад наврши 30 година таквог запошљења уз испуњење и прописане старосне границе, али му не би могла престати служба по основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС, док не наврши 35 година ефективног рада и 55 година живота.

4. Неће се сматрати да су испуњени услови за престанак службе по основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС у случају стицања права на пензију у смислу члана 73. став 1. ЗПО од стране службеника — учесника народноослободилачког рата који је ступио у народноослободилачку борбу пре 9. септембра 1943. године, као и учесника шпанског грађанског рата.

Пример за ову тачку — Службеник који је ступио у народноослободилачку борбу 15. маја 1943. године и има 17 година радног стажа и преко 55 година живота, има право на пензију по основу

члана 73. став 1. тачка 1. ЗПО са ових 19 ефективних година односно са 21 годином пензијског стажа, али би му служба могла престати по члану 137. став 1 тачка 3. и став 2. ЗЈС тек кад наврши 35 ефективних година, не рачунајући у те године и 2 године посебног стажа (члан 31. став 1. тачка 2. ЗПО).

5. Престанак службе у смислу члана 20. став 2. и чл. 90. и 265. ЗПО с правом на пензију — и пре испуњења услова на личну пензију по чл. 19. и 20. ЗПО, не сматра се као престанак службе по основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС.

6. У погледу престанка службе наставника факултета и универзитета, важе и даље одредбе члана 40. Општег закона о факултетима и универзитетима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 29/60).

Исто тако, у погледу разрешења од дужности судија редовних и привредних судова, примењиваће се и даље одредба члана 78. став 3. Закона о судовима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 30/54, 15/57, 52/57, 24/59 и 52/61) односно члана 59. став 3. Закона о привредним судовима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 31/54, 32/55, 24/59 и 52/61).

7. Кад се утврди да су испуњени услови за престанак службе по основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС, решење о престанку службе мора бити донето у року од три месеца од дана испуњења услова за личну пензију (члан 140. став 2. ЗЈС).

8. По пријему решења о престанку службе службеник подноси захтев са потребним доказима за остваривање права на пензију надлежном заводу за социјално осигурање. О поднетом захтеву за остваривање права на пензију службеник доставља писмени доказ органу у коме је запошљен у року који му се саопштава приликом предаје решења о престанку службе.

Сходно одредбама члана 171. ЗПО, уз захтев за остваривање права на пензију службеник је дужан приложити и решење о престанку службе којим је утврђено да су испуњени услови за стицање права на пензију.

Поред решења о престанку службе, службенику се предају и други документи и подаци који су потребни за остваривање права на пензију, а нарочито подаци о примањима која је остварио као плату са сталним додацима за рад на одређеном радном месту у редовном радном времену (члан 67. став 1. ЗПО).

9. За време спровођења поступка око одређивања пензије код надлежног завода за социјално осигурање, службеник остаје на редовној дужности.

Кад решење о пензији постаје коначно у управном поступку, старешина органа или службеник кога он овласти разрешава службеника од дужности. Разрешење се има извршити у року од месец дана од дана кад надлежни завод за социјално осигурање обавести орган да је решење о пензији постало коначно у управном поступку. Ако службеник није на дужности, па не постоји могућност да уредно буде разрешен од дужности, сматраће се да је разрешен са истеком последњег дана једномесечног рока, рачунајући од дана кад је примљено обавештење да је решење о пензији постало коначно у управном поступку.

10. Службеник коме је престао редовни радни однос на основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС, не може поново засновати редован радни однос код државних органа нити код установа и организација на чије се службенике односи Закон о јавним службеницима.

Са таквим лицем, ако потреба службе захтева, може се закључити уговор о хонорарној служби са пуним или са скраћеним радним временом. За закључење уговора о хонорарној служби са пуним радним временом потребна је претходна сагласност

комисије за службеничке послове извршног већа односно народног одбора (чл. 18. и 21. ЗЈС).

11. Са службеницима који су се затекли у служби на дан 1. августа 1962. године, а остварили су право на личну пензију, поступиће се на следећи начин:

1) за редовне службенике који испуњавају услове за престанак службе по основу члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. ЗЈС, донеће се решење о престанку службе (члан 140. став 2. ЗЈС), с тим што ће се разрешити од дужности кад решење о престанку службе постане коначно у управном поступку;

2) за службенике који су остварили право на личну пензију а затекли су се у служби у својству хонорарних службеника са пуним радним временом, за њихов даљи рад потребно је прибавити сагласност комисије за службеничке послове (члан 49. став 2. и члан 138. став 2. ЗЈС). Ова сагласност није потребна ако је у питању хонорарни рад са скраћеним радним временом.

Са службеницима из одредбе под 1 става 1. ове тачке може се закључити уговор о хонорарној служби у смислу тачке 10. став 2. овог упутства (члан 138. став 2. ЗЈС).

Ако се за службенике из одредбе под 2 става 1. ове тачке не добије сагласност комисије за службеничке послове (тачка 10. став 2. овог упутства), отказаће им се служба са отказним роком од месец дана, ако уговором о хонорарној служби није предвиђен дужи отказни рок.

12. Ово упутство ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу ФНРЈ“.

Бр. 06-2114/1

15. августа 1962. године

Београд

Секретар
за савезни буџет и општу управу,
Зоран Полић, с. р.

512.

На основу члана 4. став 1. и члана 25. став 4. Закона о југословенским стандардима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 16/60 и 30/62), Југословенски завод за стандардизацију доноси

РЕШЕЊЕ

О ЈУГОСЛОВЕНСКИМ СТАНДАРДИМА ЗА ЕНЕРГЕТСКЕ ТРАНСФОРМАТОРЕ

1. У издању Југословенског завода за стандардизацију доноси се следећи југословенски стандарди:

Енергетски трансформатори,
Општи технички прописи — JUS N.HI.010-1962
Енергетски трансформатори,
Основна испитивања — JUS N.HI.020-1962

2. Наведени југословенски стандарди објављени су у посебном издању Југословенског завода за стандардизацију, које чини саставни део овог решења.

3. Ови југословенски стандарди обавезни су и ступају на снагу 1. новембра 1962. године.

Бр.15-5080

13. августа 1962. године

Београд

Директор
Југословенског завода
за стандардизацију,
Инж. Славољуб Виторовић, с. р.

513.

На основу члана 4. став 1. и члана 25. став 4. Закона о југословенским стандардима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 16/60 и 30/62), Југословенски завод за стандардизацију доноси

РЕШЕЊЕ

О ЈУГОСЛОВЕНСКИМ СТАНДАРДИМА ЗА НОСАЧЕ ИЗОЛАТОРА

1. У издању Југословенског завода за стандардизацију доноси се следећи југословенски стандарди:

Носачи изолатора за надземне водове

Прави носачи изолатора за напоне изнад 1 кV — — — JUS N.FI.501-1962

Носачи изолатора за надземне водове

Савијени носачи изолатора за напоне изнад 1 кV — — — JUS N.FI.502-1962

Носачи изолатора за надземне водове

Прави носачи изолатора за напоне испод 1 кV — — — JUS N.FI.601-1962

Носачи изолатора за надземне водове

Савијени носачи изолатора за напоне испод 1 кV — — — JUS N.FI.602-1962

Носачи изолатора за надземне водове

Стремени за затезне изолаторе за напоне испод 1 кV — — — JUS N.FI.606-1962

2. Наведени југословенски стандарди објављени су у посебном издању Југословенског завода за стандардизацију, које чини саставни део овог решења.

3. Ови југословенски стандарди обавезни су и ступају на снагу 1. јануара 1963. године.

Бр. 15-5079

13. августа 1962. године

Београд

Директор
Југословенског завода
за стандардизацију,
Инж. Славољуб Виторовић, с. р.

САДРЖАЈ

Страна

509. Правилник о употреби течних гасова у домаћинствима и угоститељским, занатским и трговинским радњама — — —	669
510. Наредба о одређивању привредних организација које ће моћи извозити поједине пољопривредне производе, производе прехранбене и дуванске индустрије — —	674
511. Упутство о спровођењу одредаба члана 137. став 1. тачка 3. и став 2. Закона о јавним службеницима — — — — —	674
512. Решење о југословенским стандардима за енергетске трансформаторе — — — —	676
513. Решење о југословенским стандардима за носаче изолатора — — — — —	676